

ШУМАДИЈКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЊИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издавателъ Любомиръ П. Ненадовићъ.

Теч. IV. {

Овај листъ излази вторникомъ и петкомъ. Цена му е за три месеца 4 цванцика.

} № 48.

МОРСКІЙ РАЗВОЙНИКЪ.

(продужено)

„Нѣга изъ Мадрида нестане!“

„Година дана прође тихомъ тугованю за одсуствую-
щимъ; кадъ едануть Селминомъ оцу некій богатый стра-
наць буде пріявлѣнъ, кои е у богатомъ испаньолскомъ о-
делу, съ многобройномъ пратнѣомъ, као какавъ краль,
предъ нашъ дворъ одсео, и садъ у великой сали чекаше
на дозволенѣ, да предъ домаћина изићи може. Овај пакъ
за сѣйности и великолѣпиемъ жуднеій трговаць тако се
посѣти овой обрадовао, да е одма свомъ непознатомъ го-
сту насусреть потрчао.“

„Насъ две быле смо у нашъ везъ задублѣне, кадъ е
домаћинъ са своимъ гостомъ ступио у собу къ нама. Кадъ
овогъ угледамо, я викинемъ удивлѣна, а Селма умало у
несвѣсть непаде. Антаръ загляи свою любезну Селму са
знакомъ найвеће радости, и незове е своіомъ невѣстомъ,
докъ е отаць нѣнъ, као што е лакомъ за новцемъ ита-
ко быо, нѣи съ найвећимъ задовољствомъ сматрао. О-
най сиромашный Антаръ постао е на непознатыи начинъ
другій Крезусъ у богатству; а срећный тастъ нѣе много
пытао за изворъ истога богатства; Селма е іошъ манѣ
на то мислила, она се сасвимъ преда сладкомъ саняню
любави свое. — “

„Венчанѣ младенаца было е торжество за сву отмѣ-
ну и богату господу Мадрида. Селма се блистала на-
китомъ своимъ као сунце; као каква кралица корачала е
она, подъ руку съ Антаромъ, крозь редове гостию. — “

„О да самъ е видила! Я немамъ ни найманѣ понятія
о матери моіой — никадъ нисамъ чула, да се о нѣой го-
вори.“ прекине Бела приповеданѣ, са тужнимъ лицемъ.

„Имамъ еданъ нѣнъ образъ, где е она као невѣста
врло добро погођена. Видите ову медалю! Већ толико
година носимъ га сакривена у недрима моимъ; далъ нећу
да вамъ га задржимъ — ево узмите!“

„О како е лепа была, каква блага душа, види се у
овомъ миломъ лицу!“

„Я іошъ нисамъ свршила, дона!“ Бела полюби о-
бразъ онай и задуби се у сматранѣ нѣгово.

Лизбета продужи свое приповеданѣ далъ:

„По краткомъ времену после венчаня, почне Селму
нека тайна туга и еумня мучити, ерѣ е Антаръ чешће не-
кудъ одлазио, и по дугомъ се времену натрагъ враћао, ср-
дитъ и несносанъ. Нико нѣе знао ништа о нѣговомъ пу-
тованю казати.“

„Едануть, кадъ се Антаръ оцетъ на путь спремати
почне, заповеди она мени, да іой едне удесне альине на-
ћемъ, и тако мы заедно готово съ нѣимъ, као две циган-
ке обучене, оставимо Мадридъ, и слѣдовали смо нѣму
свуда.“

„Вама онда нѣе ни година дана было. Селмина е на-
мѣра погрѣшна была, васъ безъ помоћи оставити збогъ
оногъ човека; и она е то осећала, и зато васъ при по-
ласку притисне на свое куцаюће срце и последній васъ
путь полюби; — но подозренѣ на мужа было е яче одъ
матернѣ дужности.“

„По дугомъ и теретномъ путованю, гонећи непрестаю
трагъ Антаровъ, доспѣмо у Кадисъ, где са ужасомъ до-
знамо, да се Антаръ спрема на море. Шта садъ да поч-
немо? Я самъ молила Селму, да се натрагъ вратимо; но
она повиче: „„Оћу да дознамъ тайну нѣгову!““ и похи-
ти къ пристаништу. Лађа она, на кою е Антаръ отишао,
изгледала е као каква трговачка лађа, а заставу е бра-
зилянску имала. Съ найвећимъ страомъ и нестрплѣнѣмъ
сматрали смо мы спреманѣ и тумаранѣ по крову лађе.
Садъ одъ исте доплови еданъ чунъ къ обали; я видило
се да некогъ изъ Кадиса очекуе, кои е морао много на
броду важити, ерѣ се међу момцима нека тишина и све-
чаность распростре, кадъ се онай обали приближи. Овај
се пакъ често обзирао на варошь, као да е іошъ кога о-
чекивао.“

„За то време измисли Селма еданъ, за себе несре-
ћанъ планъ.“

„Она е мотрила кадъ овај човекъ негледа, пакъ он-
да молећи се приступи чуноу. Я примѣтимъ, да е науми-
ла была све чинити, зато е замолимъ, да дозволи мени, да
я съ людма говоримъ. И тако я корманошу живо опи-
шемъ наше неповольно станѣ, како насъ сирѣчь гоне, и
како морамо бѣжати. Замолимъ, да насъ у чамаць прими,
па после ћемо и капетана молити.“

„По краткомъ ћутаню рекне ми корманошъ: „„Ево
капетана, я ћу васъ нѣму пріявити.““ Текъ што е онъ
то изрекао, већ е капетанъ предъ нама стаю. Онъ бы-

ише високъ, гордъ младийъ, око свой двадесетъ година. Одважностъ и владарска воля, снага и разумностъ светлиле су у његовомъ севаоѹемъ погледу.“

„Шта тражите вы овде на момъ чампу?“ „продере се онъ насъ.“

„Ваше сажаленъ, капетану! Мы бежимо изъ отечества, — о избавите две невине девойке, на којима ужасно подозренъ лежи, да смо врачаре и вештице, будући мы благородне вѣштине извршуемо, кое су, нашегъ порекла последнѣ благо. нашемъ презреномъ роду остале. Смилуйте се на насъ!“

„Селма нѣ могла говорити, само в руке молбено склопила.“

„Видѣмо, шта знате! Но само подъ тимъ условіемъ можете остати кодъ насъ, да ни найманъ питањ о намѣри нашегъ путованя непроговорите, и да се рѣшите кодъ насъ остати, па ма шта было.“

„Нека тако буде! примите нашу найвећу благодарностъ, за вашу доброту!“ „На еданъ знакъ, полети чамецъ крозъ надимаоѹе се валове морске, и мы смо се за кратко време нашли на едномъ великомъ броду, кои се звао „Арія“, где насъ на едно прляво место у лађи упуте. Котве се извуку, ветрила се посѣшнимъ ветромъ напуне и мы смо съ нашимъ бродомъ за кратко време были на широкомъ мору.“

„Кадъ ноћъ наступи усудимо се првѣй путь на кровъ лађе изићи. Было е врло мрачно. Збогъ люляня лађе нисмо могле држати се, зато одемо у еданъ угаль, одкудъ смо могле све видити и чути, безъ да е насъ ко примѣтити могао.“

„Можда смо четвртъ сата ту седиле, кадъ одъ еданпуть викне стражаръ озго съ катарке, да се нека лађа види. То е быо знакъ ужасномъ позорію, кое се нашимъ очима наскоро одкріе. Одма се два човека попну горе на кровъ, и стану брзо заповѣсти издавати, такве заповѣсти, кое су насъ две у чудо довеле. Катарке, мотке и платна, у таково се станѣ поставе, као да е бродъ какву велику буру издржао. Мы се дрѣћући у угаль прикріемо, кадъ е Антаръ и капетанъ пролазио, и заповѣсти издавао.“

„Садъ загрме съ нашегъ брода учестани пудња топова, као знаци нужде, на кое се по краткомъ времену одговори.“

„Къ оружію!“ повиче капетанъ. „Како лађа тако близу буде, да се прикачити може, почеће борба!“

„Морнари збаце своѣ горнѣ хальине са себе и почну се спремати на неку велику борбу.“

„Лађа она, што се приближавала, быо е врло лепъ бродъ са три катарке; людство њѣно поздрави нашъ бродъ съ яснимъ узкликомъ, спремаоѹи се да насъ избаве, почемъ и еданъ великій чамецъ у море спусте. Но текъ што се бродови приближе, убоду наши морнари чаклѣ у онај бродъ тако, да су садъ бродови приковани были; затимъ се са тигровомъ бесноѹомъ устреме на безазлену свою жертву. Ужасно проливанъ крви почне. Антаръ се устреми самъ напредъ на капетана те португалске лађе,

и овај бѣднѣй стропоща се Антаровимъ севаоѹимъ мачемъ прободенъ, за своимъ несрећнимъ друштвомъ преко брода у море. Онај страшнѣй человекъ, кога смо мы као капетана нашегъ брода познали, викао е съ дигнутимъ мачемъ: „Арія! Арія!“ као да е мало свирѣпства было. Више нѣ борбе ни было — већъ само просто кланѣ!“

„Напоследку буде побѣда одржана. Живе оставше Португалце затворе доле у лађу, ранѣне пакъ и мртве безъ многогъ избора у море баце. Лепѣй португалскѣй бродъ буде едногласно избрать за далъ путованѣ, болѣй и зато способнѣи него наша тешка Арія, кою заключе, за собомъ вући.“

„Међутимъ е Селма была у несвестъ пала. Шта ћу садъ! морала самъ помоћи тражити. И текъ што самъ хтела парче платна преко нѣ прострти, да бы е тако одъ овы свирѣпы людѣй сакрила, кадъ ал капетанъ ступи къ мени, за кимъ е и Антаръ ишао.“

„Шта радите васъ две? Да нѣ та мала цингареля при овой игри заспала?“ —

— „Што е та девойка у несвестъ пала?“ — запыта Антаръ намргођено. „Како су ове две на нашу лађу дошле?“

— „Дечица су ова врло красна, и имъ нисамъ могао молбу одбити;“ одговори капетанъ, „замоле ме за прибѣжиште, и я ѣй пустимъ на лађу.“ —

— „О, то нисте паметно учинили! Мы смо можда издани пре него што на суво изиђемо.“ —

— „Е, дакако; зато самъ се я већъ побринуо! Ову малу узећу я са собомъ, а за ту доле, — но я за ню ће се штогодъ наћи.“ —

(Далъ слѣдуе)

З А Т В О Р И.

Она се лица по закону затвараю, о којима држава мисли, да неко право има, споляшню слободу ѣмъ одузети, а то су были понаѣпре таково особе, кое су уживанѣмъ слободѣ могле какву штету проузроковати; н. п. кадъ бы ратнѣй зароблѣникъ опетъ оружіемъ на насъ нападао, или дужникъ ненамиривши се съ повѣрителѣмъ одбѣгао, или злочинацъ опетъ своя злочинства повтарао. Такови бы затвори были зло *предупређаваоѹи* или *осигураваоѹи затвори*. Но може быти, да затворомъ намѣриваемо до истинитости ствари — преступка — доћи, н. п. да кривце међусобно одлучимо, и понаособнимъ испытыванѣмъ истину дознамо, то су *испытни затвори*. Или се затворомъ признанѣ кривце или исплата даваня каквогъ изнуђава, — *принудни затвори*. Или заступаю затвори напоследку друге манѣ или веће казни, и то су *казнени затвори*, кои су поглавито одъ оногъ времена распространѣни, одкако су у човечномъ и изображеномъ свѣту разне казни смрти, боя и свакоякогъ безчешћеня криваца престале или се баръ уманьиле.

Ма у комъ у случаю законъ надъ обтуженимъ *казнь затвора* изрекао, никадъ се несмѣ изъ вида испустити, да осуђенѣй само *казни затвора* а никоѣой *другой* неподлежи; т. е. човечностъ, дужностъ, савѣсть и достоинство законодавства и судейске правице забранюю, да се осуђенѣй

* Арія значи на арапскомъ вязку „напредъ.“

поредь казни затвора юшь слабимъ и ячимъ мученѣмъ изнурава и убія. Ако се жели мученѣмъ смръть кривца докучити, то га треба одма и осудити на ту казнь, и стварь брже и ямачно човечнѣ свршити; ерь заиста не-ма разлике између смрти изъ 6 пушака, одъ кой 4 жер-тву добро згоде и одма убію, и између оне смрти, коя после едне, две и три године слѣдуе рѣовой и слабой ра-ни, нечистоѣи у свему, нездравомъ обитаваню, нераду и-ли пренапрежуемъ раду, зими и влаги, нема заиста дру-ге разлике, но што се овдѣ смртна казнь потайно, спо-ро, недозвольнимъ и свакомъ закону противнимъ начи-номъ извршава. Ако мѣсто смрти таковомъ станю сужны слѣдуо само изнуренность и болестя, то е онетъ такавъ поступакъ противъ свакогъ закона и чувства човечно-сти, ерь ако е осуђеный подобіе божіе као грѣшанъ чо-векъ преступномъ окаляо, несмѣмо мы праведни, кои грѣшника на больій путь изводимо и казнимо, исто юшь нечовечнѣ каляти. Онъ е погрѣшио у раздражености, изъ нужде, пола изъ незнаня, изъ лакомислія, као рѣавъ хри-стіянинъ, по свомъ рѣавомъ и поквареномъ воспитаню, непочитуюћи законъ нашъ, а мы грѣшимо съ ладномъ кр-ви, разложно, добро воспитани, као христіяни, безъ нуж-де, и припознаюћи нашъ собственный законъ; мы чинимо оно, што духъ и рѣчь нашегъ закона забранюу; ерь да е хтѣо законъ изнуренность и болестя сужногъ, онъ бы као и за смръть нашао тому средства, и прописоа бы н. п. да се сужномъ разне болести каламе, да се пуштанѣмъ крови слаби, да му отрова даемо и т. д.

Преѣшашна столѣћа была су у овомъ обзиру страо-вита и грозна. Колико е жертвій после найгрозниѣ бо-лестій пало у тамницама мрачнимъ, влажнимъ, ладнимъ, смраднимъ, пунимъ коваквва гада, безъ пристойне човеку ране и безъ икакве неге. Доцнѣ се одъ тій нечовечны затвора одустало, али се у другомъ чему грѣшило, нарочито у томе, што се државе нису за тѣлесно здравль и за морално и друштвено побольшанъ сужны старале. За дугованъ какво затвореный губи само слободу споляшню, иначе задржава сва права грађанска; исто тако и у испытномъ затвору сѣдећій осуђеникъ губи само слободу свою, ерь до изречене пресуде ніе кривъ, само што др-жава има право, одъ осталогъ га свѣта одлучити. За казнь затвореный неможе све угодностій слободногъ и праведногъ грађанина захтѣвати, али немора више ни сносити, но колико му за учинѣный преступакъ законъ казни опредѣлява. Кадъ сранимо казни окорелогъ крад-льивца, варалице и дангубе, кои е на 10 година затвора осуђенъ, и сиромаха едногъ, кои се изъ нужде или лако-мислія еданпуть на краѣу полакомію, и кои е зато на го-дину дана затвора осуђенъ, то овай ніе 10 пута слабіе казниѣнъ, него много яче; ерь само другованъ за то вре-ме съ онаковимъ преступницама веѣа е казнь. Држава шакъ тимъ губи едногъ грађанина, ерь ће друженѣмъ съ онако великимъ кривцима лакомисленый крадльиваць по-стати извѣштеный и препреденый злочинаць; т. е. затво-ри су были државомъ устроена заведенія, гдѣ су се лю-ди у пороцима обучавали и усавршавали.

(продужиће се)

ПОЛЕЗНЕ ОПОМЕНЕ.

— *Косе и ерпове* можешъ лакше наоштриги, ако брусъ квасишъ смѣсомъ одъ н. п. 1 оке воде и 15 драма ви-тріола; притомъ болѣ е начинити себи дрвенъ брусъ одъ мекогъ каквогъ дрвета, н. п. яблана или тополе, но онда метни у ону воду едну шаку ситногъ пѣска, промути сва-кадъ брусомъ (дрвенимъ) воду мало, и оштри као обычно.

— *Жито* лако се квари, ако се почешће непреврће, ерь се ужеже, па лебъ после удара. Неки су увидили, да е жито и одъ квара и одъ разны буба и одъ мишева и пацова сигурно; кадъ се овршено и добро осушено за-едно съ плеволъ у амбаре смѣсти.

— Млада дрва и башту одъ *зечева* сачувати можемо, кадъ печену сланину у туцанъ баруть или у сумпоръ умочи-мо, и тимъ стабло дрвећа намажемо; други употреблаваю псеѣу масть, неки само сумпоръ или кречъ и масть. Не-ки намажу узице томъ машѣу или смѣсомъ, па окруже узицомъ усѣве.

— *Тучъ* (месингъ) са стекломъ може се слепити вру-жомъ смѣсомъ изъ 4 драма смолы, 1 др. воска и 1 драма тудане циглѣ.

ДОМАШНІЙ ТЕАТОРЪ.

Дѣте. Нано, зашто жене носе амрель, кудъ се годъ мавну?

Жена. Закланяю, сине, образъ, да имъ непоцрни.

Дѣте. А зашто, нано, и люди неносе амреле?

Жена. У нѣи е, сине, итако црнъ образъ.

РАЧУНСКЕ ЗАГОТТКЕ.

— Напиши одъ бровва 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 у слѣ-дуюћой слики $\begin{array}{|c|c|c|} \hline \cdot & \cdot & \cdot \\ \hline \cdot & \cdot & \cdot \\ \hline \cdot & \cdot & \cdot \\ \hline \end{array}$ на мѣсту сваке точке по еданъ брой тако, да сабиранѣмъ три броя уздужъ, попереко или унакрестъ свакадъ сума 15 изаѣе.

— Една сирота пошлѣ свогъ сина съ тридесетъ я-бука на пѣцу, и рекне му, да продае 2 ябуке за пару, и да іой донесе 15 пара куѣи. Мало доцнѣ пошлѣ и мла-ѣегъ сина такоѣе съ 30 ябука, и рекне му, да 3 ябуке за пару дае, и да іой 10 пара куѣи донесе. — Млаћій братъ затече старіегъ на пѣци юшь съ непродатимъ ябукама, ерь су му скупы были. Старіи онда рекне млаћему: „Я не-ѣу садъ никако моѣи мое ябуке продати, кадъ ты будешъ 3 за пару давао, него айде да ій помѣшамо, па како су мое 2 за пару и твое три за пару, то да даемо 5 за 2 па-ре.“ Тако и учине и одма све распродаду. Но кадъ хтѣд-ну дѣлти новце, наѣу само 24 п. Садъ помисле, мати се помела, и почну рачунати:

30 ябука, 2 за 1 пару чини 15 пара

30 „ 3 „ 1 „ „ 10 „

60 ябука 5 за 2 паре нечини 25 пара

него само 24; кудъ се здела она една пара?

М Р В И Ц Е.

— Учитель рекне едномъ шестогодишнѣмъ детету: „Ако ми знашь казати, гди е богъ, я ћу ти дати одну ябуку.“ — „А ако вы мени знате казати, гди нѣ богъ, я ћу вама дати две ябуке,“ одговори дете.

— Кадъ е Пирусъ у две битке са грднимъ губиткомъ свое собствене войске Римляне побѣдио, рекне своимъ войводама: „Ако мы јошъ еданпутъ Римляне надвладамо: то смо сами мы сасвимъ потучени.“

— Бдѣвъ селякъ пође у варошь и поведе са собомъ магарца свога, па кодъ капиѣ варошке нехте да плати осмотрительима на магарца таксу ђумручку, наводећи за узрокъ то, што магарецъ съ ничимъ натоваренъ нѣ. Осмотрительи обавештавајући га свакояко напоследку му примѣте и то, да онъ на ону робу, кою бы самъ на себи носіо, неплаћа, алъ да на магарца, быо ил' небыо магарецъ натоваренъ, таксу платити мора. „Е, кадъ тако правило гласи, „одговори онъ,“ то вы опетъ на магарца ништа недобыате.“ Па затимъ упрти магарца на леђа и безъ таксе унесе га у варошь.

— Лѣваръ еданъ у купатилама, кои е богатогъ едного трговца, кои е тамо леченя ради дошао быо, лекаріомъ своіомъ јошъ већма разслабіо, него што е овай быо, кадъ е тамо дошао, справи га у друга купатила и даде му препоручително писмо на тамошнѣгъ лекара, кои е нѣговъ добаръ пріатель быо. Болестникъ, да точно сазна станѣ болести свое, отвори и прочита писмо, кое е само укратко овако написано было: „Любезный пріателью! Шалѣмъ вамъ богатогъ овогъ трговца; пользуйте се съ нимъ, што болъ можете. Съ Богомъ.“

— Ювелиръ прода царици фалишне діаманте на име правы. Царица наскоро примѣти превару и замоли цара, да варалицу казни. Царъ га даде довести и пресуди, да се међу зверове баца. Тако буде међу оградѣ, гди су се зверови на то опредѣлени борили, доведенъ, и народъ, кои се у врло великой множини, да позоріе то види, скупіо быо, изгледаше да види или страшногогъ каковогогъ лава или тигра; а и ювелиръ самъ очекиваше са самртнимъ страомъ ужасну кончину свою. И наеданпутъ се врата одъ лавовске ложнице отворише, алъ у место разлюбееногъ лава или тигра петао се показа. Народъ се зацени одъ смея, а царъ преко служителя изрећи даде: *варалица е преваренъ.*

ДОМАЊЕ НОВОСТИ.

— Синовацъ Нѣгове Свѣтлости, Г. Ђорђе, кои е быо у Руской военной службѣ, почемъ е иету оставіо, вратио се оудъ као Мајоръ у оставки, и дошао е јуче овамо.

— Многи неће вѣровати, али мы на основу званичногъ извѣстія являмо, да е нека Анца, жена Луке Бремѣа изъ Липеновића, Окр. Подринскогъ, 20. Мая тек. год. родила четири женска дѣтета. Новорођена дѣца сутраданъ одма су крштена и едномъ су надели име Елена, другомъ Марія, трећемъ Блисавета и четвертомъ Петрія. Дѣца су сва здрава, добра, и онакова као кадъ се по едно рађа, и у најнаѣмъ до две оке тежине има. Мати е такође здрава и крѣпка онако исто, као надъ варошанке едно дѣте роде. Свештеникъ кадъ е дошао, нашао е матеръ, гдѣ сѣди међу дѣцомъ; мужъ се нѣнъ быо яко улашио.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— У Хангеу хтѣла е 25. пр. м. една енглеска лађица 7 Финаца на суво да избади, но Руси притомъ побіо 16 морнара; кажу да су Енглези томъ приликомъ парламентарску заставу развили, но да Руси нису хтѣли на то мотрити.

— У Пруской пази полиція врло строго, да енглески и засланци добровольнике некупе.

— Едномъ французскомъ листу пишу изъ *Крѣла* подъ 24. пр., да су већ и колоне означене, кое ће на Севастополь јуришати; ово нема никаквогъ смисла, еръ Севастополь нѣ еданъ градъ, на кои треба јуришити и узети га, него много градова и много јаки шанчева; а знамо, да саюзници на поедине шанчеве единако јуришаю, да некій шанецъ узму, на другомъ се узбіо, а и да Руси по кои новыи шанецъ начине, изъ кога саюзницима досађу.

— Изъ *Варне* пишу Тр. Нов. да саюзници намѣраваю гарнизоне у Видину, Рушчуку и Н. Пазару умножити, и то поглавито добровольницима ген. Вивіана; ова вѣсть неће истинита быти.

— Триест. Н. пишу изъ *Цариграда*: Нападанѣ саюзника, да преко Черне Рѣке пређу, нѣ друге цѣли имало по да воде за люде и конѣ свое задобію; мѣсто иначе нѣ важно, еръ га Руси небы сасвимъ безъ боя предали, а и саюзници небы га одма оставили. Што се тиче експедиціе у Керчь и азовско море, разво се о томъ мисли, Едни кажу, Руси су поглавиту часть ране, муниције и войске путемъ Керча и азовскогъ мора добыли, тако да су губиткомъ овы положеня и толико лађа, ране и муниције у велику незгуду дошли, еръ транспортъ преко Перекопа врло е споръ, скупоцѣнъ и тежакъ. Напротивъ други веле, да Руси много за тимъ губиткомъ немаре, и наче бы и та положеня бранили, а не безъ никаквогъ одпора оставили, а и саюзници бы одавно са своимъ флотама ту нападали; они напротивъ кажу, такова е експедиція Русима по вољи, еръ они доста ране и сваки потербица преко Перекопа и гнѣилогъ мора добываю, могу сву свою снагу на манѣ простора скупити (концентрирати) а саюзници се разсипаю, кое е за Русе утолико угоднѣ, што се побѣда садъ не на малѣмъ експедиціама, него само у одсудной великой битки изванъ Севастополя задобити може. Тако е и напуштѣнъ Анапе одъ стране Руса такође незнатна стваръ, тимъ пре, што Руси бунаре свуда затрпаваю и саюзнике принуђаваю, да потребну воду чакъ изъ Варне доносити мораю.

— Адмиралн Дундасъ и Сеймуръ изишли су были 21. пр. кодъ *Свиборга* на суво, да рекогносцираю, Руси ий примѣте, пошлю еданъ паробродъ съ другомъ лађомъ топовекомъ да имъ путь пресѣку, но само спорости руской могу ови захвалити, те нису сви ту поватани.

— Изъ *Петербурга* являю: Генералъ Ермоловъ приміо се повелительства народне войске као познатый любимацъ рускогъ народа само за време и по особитомъ захтеваню царскомъ, но да збогъ старости нѣ могао више у тој службѣ остати, зато га по молби царъ и одпусти а на нѣгово мѣсто графа Строганова постави. — Предъ Кронштатомъ нашле су две енглеске лађе на подморске руске машине, кое су подъ лађама преле, но само бакрену кору лађа повредише.

— Царъ аустрійскій одпутовао е у главный станъ у Галицію.

— У *Одесу* 15. пр. довели су французске лађе руске ранине заробљенике, те су ий ту за французске и енглеске измѣнили.

Течай новаца: сребро 125½; дукати по 5 фор. 48 кр. ср. за банке.